

Núm.6

Octubre 2003

Entrevista a Jordi Pujol i Soley, president de la Generalitat de Catalunya

**“Hi ha una ètica de la responsabilitat
i una ètica de la convicció, i no sempre
coincideixen”**

- Quins són, a parer seu, els principals fets que han caracteritzat la VI legislatura?

Hi ha un fet permanent: el de l'estabilitat política, que ha estat possible gràcies a la fortalesa de Convergència i Unió i a la nostra capacitat de diàleg i negociació amb tots els altres grups. Això ens ha permès governar i aplicar el nostre programa. Les 107 lleis aprovades pel Parlament, més que en cap altra legislatura, són una bona prova d'això que acabo de dir.

Tinguin en compte que la majoria de les lleis han estat aprovades per majoria qualificada, és a dir, per un mínim de tres grups parlamentaris, i que les majories han estat fluctuants, de manera que amb tothom hi ha hagut punts de trobada, més o menys amplis, però s'ha produït amb tothom.

- El president del Consell Executiu té una intervenció destacada en l'activitat del Parlament, bàsicament en els debats sobre l'orientació política general i, des del principi de la V legislatura, també en les preguntes orals al president. Quin debat sobre l'orientació política general destacaria de tots els que ha protagonitzat al llarg de la seva presidència? Quin balanç fa de l'instrument de les preguntes orals adreçades al president, més de set anys després que es fessin per primera vegada?

Jordi Pujol i Soley

Em sento satisfet d'haver estat innovador en introduir aquest debat anual sobre l'orientació política general del Govern, dels quals n'hem celebrat 22, que després s'ha incorporat al costum parlamentari del Congrés dels Diputats. Té el sentit d'obertura de curs, de repàs de prioritats i de balanç de la gestió per part del Govern, i per a l'oposició és també una ocasió per exhibir la seva alternativa. Una altra cosa és que ho hagin fet, perquè molts cops s'ha convertit el debat en una ocasió per erosionar el Govern i en un pim-pam-pum.

Quant a les preguntes orals, n'he respost 473. Si hi afegim les adreçades al conjunt dels consellers, les preguntes per escrit, les interpel·lacions, mocions, etc., em sembla que no es podrà dir que no hi ha control parlamentari a la tasca del Govern.

- **En vint-i-tres anys li han presentat dues mocions de censura, una de les quals en aquesta darrera legislatura. Com valora la utilització que s'ha fet d'aquest mecanisme en cada ocasió?**

En tots dos casos es van presentar per interessos electoralistes, no per raons objectives de mala gestió o de paràlisi governamental o per una situació de minoria manifesta que impedis governar. Cap d'aquestes condicions no es donaven. I la prova és que en tots dos casos –tant la moció de censura presentada pel PSUC l'any 1982 com la defensada pels socialistes fa dos anys– els promotors es van quedar sols: Josep Benet només va treure 21 vots a favor, i Maragall, 55.

- **El president del Govern pot dissoldre el Parlament i convocar noves eleccions. Quin benefici entén que ha aportat al país, pel que fa a l'estabilitat i la governabilitat, el fet que gairebé sempre ha esgotat la legislatura abans de dissoldre el Parlament i convocar eleccions?**

Sí, només he escurçat el termini un cop i, per ser de pocs mesos, més aviat era una dissolució tècnica. La norma que m'ha guiat és que l'electorat ens atorga un contracte per quatre anys i que l'hem de complir. Ja tindrà temps de pronunciar-se, quan toqui, sobre l'encert o no de l'acció de govern.

- **Diversos esdeveniments polítics i socials ocorreguts darrerament han revifat la participació dels ciutadans en els afers públics. En la VI legislatura, així mateix, s'ha aprovat una llei que va partir de la iniciativa legislativa popular. Com creu que s'ha d'encaixar la participació dels ciutadans en les dues institucions centrals del nostre sistema polític, Govern i Parlament?**

La Llei 11/2000, reguladora de la incineració de residus a Catalunya, és fruit d'aquest marc legal que possibilita l'accés dels ciutadans a la tasca parlamentària mitjançant l'anomenada iniciativa legislativa popular. Crec que això és bo perquè en el funcionament d'un país hi ha d'haver un alt nivell de participació ciutadana. Però aquesta participació requereix alhora una reflexió dels ciutadans entorn de preguntes com quin país volem ser?, què tenim dret a demanar?, què hi podem aportar?, quin és el bé comú?

Les mobilitzacions estan molt bé, i hi ha casos que poden ser necessàries, però no s'han de subvertir els papers de cadascú. Per exemple, va ser un error que una plataforma antibèl·lica convoqués una vaga, perquè això correspon als sindicats, de la mateixa manera que hi ha reivindicacions que s'han de vehicular a través dels partits polítics i del Parlament.

■ **Quin paper poden tenir les noves tecnologies de la informació i la comunicació en la participació dels ciutadans en els afers públics?**

Les TIC han de tenir un paper fonamental a l'hora de facilitar l'accés dels ciutadans als afers públics. Són un instrument idoni per fomentar la interrelació entre el ciutadà i l'Administració, apropant les institucions públiques a la societat civil per canals molt més directes i eficaços. És per aquest motiu que fa un parell d'anys la Generalitat va posar en funcionament el portal de l'Administració Oberta de Catalunya (AOC) amb la finalitat d'oferir a la ciutadania la possibilitat de gestionar de manera senzilla tots els tràmits administratius des d'un sol espai. El portal també facilita informació sobre qüestions vitals, com habitatge, formació, feina, creació d'empreses, etcètera, i alhora estimula el debat i la participació ciutadana a través de la xarxa establint espais, com per exemple "El Govern en línia", on les persones poden manifestar la seva opinió i aportar suggeriments als diferents grups parlamentaris sobre qüestions polítiques mitjançant el correu electrònic. Es tracta, en definitiva, de fomentar la comunicació entre administrats i responsables polítics, establint un fil directe que permeti conèixer de primera mà les inquietuds i preocupacions de la ciutadania.

■ **La majoria dels grans temes ja han estat regulats. S'observa la tendència dels parlaments actuals a aprovar lleis cada cop més específiques, per a casos singulars, de modificació, etc. Com veu el paper del Parlament i del Govern davant d'aquest nou escenari?**

Voldria fugir d'aquesta actitud un pèl derrotista, com si el Parlament fes coses de to menor. Home, és evident que les primeres legislatures van ser una mena de període constituent, de bastiment institucional del país, d'omplir de contingut un Estatut d'autonomia que era fruit d'un dret històric però que estava despullat de translació pràctica. Això va fer que els primers anys fossin apassionants perquè estàvem construint un país.

Dit això, permeti'm que surti en defensa del que fa el Parlament en un període no excepcional com és l'actual, en una situació de normalitat. D'entrada, cada any ha d'aprovar els pressupostos, sense els quals no hi ha acció de govern i els ciutadans quedarien desatesos. Després hi ha un conjunt de lleis que potser no són aparatoses ni cridaneres mediàticament però que afecten la nostra vida quotidiana. És aquesta realitat del Parlament la que hem de saber valorar perquè, a més, s'està fent una molt bona feina, es mira de consensuar

el màxim possible els projectes de llei i això és mèrit de tots els grups parlamentaris i també del Govern.

- En la resolució resultant del darrer debat sobre l'orientació política general es llegeix: "El Parlament de Catalunya constata l'existència d'una situació de paràlisi i de retrocés del desenvolupament autonòmic". Sembla que la reforma de l'Estatut serà un dels temes centrals de la VII legislatura, però n'hi ha més: l'organització territorial, el Codi civil de Catalunya, etc. Segons la seva opinió, quins són els temes que centraran el debat durant la propera legislatura?

Jordi Pujol i Soley

Com saben, el Govern va fer una proposta d'increment del sostre autonòmic que hauria suposat una millora substancial de l'autogovern sense haver de tocar ni una coma de la Constitució ni de l'Estatut. El Govern central no va voler ni tan sols entrar a discutir-ho, fins i tot la seva resposta va ser proposar un reforçament de l'Estat. Davant aquesta posició tancada, creiem que s'ha de fer un salt endavant mitjançant el nou Estatut, que no és feina per demà ni demà passat, sinó per quan sigui possible, perquè demanarà un ampli acord de les principals forces polítiques.

- Vostè és diputat al Parlament de Catalunya des de la I legislatura i també va ser diputat al Congrés durant un període molt breu. En aquest sentit, ha tingut l'oportunitat de conèixer centenars de diputats i diputades. Quines creu que són les qualitats que ha de tenir un bon diputat?

Si dic la proximitat als ciutadans sonarà lògicament a resposta de compromís, tot i ser certa. També saber escoltar i tenir una vocació de servei al bé comú. Jo, fins i tot, dic estimar la gent. Però vull afegir-hi una: el polític té l'obligació de preocupar-se per allò que és bo encara que a la gent no l'interessi. Per això demana no viure obsessionat per les eleccions.

- **Com s'han de conciliar les conviccions personals del polític amb el necessari exercici de responsabilitat a l'hora de prendre decisions? En quins moments de la seva carrera política ha hagut de prendre decisions al marge de les seves conviccions personals?**

Max Weber deia que hi ha una ètica de la responsabilitat i una ètica de la convicció, i que no sempre coincideixen. Em comentava una vegada un important polític alemany: "Més d'un cop he hagut de posar el bé comú per sobre de les meves conviccions". I jo, que sé de què em parlava, creia que havia actuat amb honradesa. Això pot passar. Però ha de fer mal; ha de fer sang al qui ho fa. I ha de tornar tan de pressa com pugui a les conviccions.

Li explicaré una situació meva personal: fa tres o quatre anys em van convidar a anar al Vaticà, per participar en la ponència "Defensa de la família i de la vida a l'oest d'Europa" de la Trobada de Legisladors Polítics d'Europa, organitzada pel Consell Pontifici pro Família. Es va donar el cas que jo hi vaig anar vuit dies després que el Parlament de Catalunya, per iniciativa del Govern de CiU, hagués aprovat allò que vulgarment es diu la Llei de parelles de fet, i no era la millor introducció per entrar en aquell debat. En aquella reunió de gent molt important, amb molts cardenals, no vaig ser increpat, però sí qüestionat: "Com és que vostè, que passa per ser un home catòlic, va impulsar aquesta Llei? Com és això?" Jo els vaig dir: "S'escau que nosaltres tenim una realitat social que hem d'atendre, i dintre d'aquesta realitat social, si no prenem segons quines mesures, es produeixen situacions de gran injustícia amb determinades persones; per tant, amb uns límits hem fet això." Com que vaig veure que no els acabava de convèncer, els vaig dir: "Escoltin, en aquesta aula hi ha uns quants diputats democratacristians alemanys que, ells mateixos o altres membres del seu partit, han votat una nova Llei d'avortament. Per què –els vaig preguntar– la van votar?" Doncs pel motiu següent: hi havia una Llei d'avortament bastant restrictiva a l'Alemanya Occidental, i amb la reunificació es van trobar que tenien una altra Llei d'avortament de l'Alemanya Oriental, que era molt i molt permissiva. Aleshores això s'havia de resoldre, perquè resulta que una persona de Leipzig podia fer l'avortament en qualsevol moment i en qualsevol condició, mentre que una persona de Frankfurt, no, amb tots els tripijocs que això representava. I les van unificar reduint molt el caràcter tan permissiu que tenia la llei oriental, l'excomunista,

i apujant-lo una mica en la llei de l'Alemanya Occidental. I van fer-ne una única llei. Per a això es necessitava la majoria de dos terços, però va resultar que socialistes, excomunistes, liberals i verds, que n'eren partidaris i que havien defensat una llei més permissiva, no sumaven els dos terços. De manera que no hi havia llei si no la votaven 30 o 40 diputats democratacristians. I així fou. Algú havia de prendre aquesta decisió. Jo no goso dir si la van prendre bé o malament, però és un exemple del que de vegades pot passar.

- **Hi ha qui apunta que són els mateixos polítics els responsables de la imatge de la política que donen els mitjans de comunicació, de la política mediàtica. S'acusa els polítics d'actuar de cara als mitjans. Fins a quin punt comparteix aquest diagnòstic?**

De vegades dic que un missatge polític no es pot fer en vint segons. En aquest curt temps només pots dir com aquell vell anunci de "*Omo lava más blanco*". Reconeix no haver estat partidari que la televisió entrés al Parlament, per tal de no fer del debat polític un element de discussió influenciada pels mitjans de comunicació. En realitat, l'ideal seria poder actuar sense aquesta pressió externa perquè sembla que no parlem per al Parlament, per als diputats, sinó que parlem per a la gent que veu la televisió a casa seva. En el moment que la televisió entra al Parlament, parlem mirant l'efecte que tindrem sobre la gent que està mirant la televisió. Com diu el professor Manuel Castells, tot això suposa una gran simplificació.

- **Com valora l'esborrany de la futura Constitució europea presentat el 27 de maig de 2003?**

Aquest nou Tractat pel qual s'institueix una Constitució per a Europa suposa un pas endavant en el procés de construcció europea. En quin sentit? El reconeixement de la personalitat jurídica de la UE; un compromís de respecte a la riquesa de la diversitat cultural i lingüística d'Europa, com també el foment de la cohesió econòmica, social i territorial entre els estats membres; la integració de la Carta dels drets fonamentals en el text de la Constitució europea i, per tant, l'atorgament de caràcter vinculant; la "constitucionalització" del principi de primacia de la Constitució i el dret adoptat per les institucions de la Unió sobre el dret dels estats membre; la definició d'un marc institucional únic de la UE, format pel Parlament Europeu, el Consell de Ministres, una Comissió Europea de dimensions

més reduïdes, el Tribunal de Justícia i el Consell Europeu, el qual es dota d'un president estable escollit per una durada de dos anys i mig; la creació de la figura del ministre d'Afers Estrangers de la UE, el qual formarà part de la Comissió Europea, i el manteniment del Comitè de les Regions com a organisme consultiu però amb capacitat per interposar recursos davant el Tribunal de Justícia respecte d'actes legislatius per als quals la Constitució requereixi la seva consulta.

Fins aquí, una sèrie d'aspectes positius. Però també n'hi ha d'altres que ens preocupen, com ara que no atén les reivindicacions de les regions amb competències legislatives, entre les quals hi ha Catalunya. Malgrat les reiterades peticions de les regions europees, la Convenció Europea no ha reflectit el paper d'aquestes regions en la vertebració institucional europea: ni inclou el seu reconeixement institucional, que els debats anteriors tant al Parlament Europeu com a la mateixa Convenció feien preveure, ni reconeix les seves funcions, les quals han quedat aïllades respecte a Europa.

A la vista del text resultant, caldrà seguir reivindicant els dos aspectes principals que ha posat en relleu la Convenció Catalana: una participació activa i directa de les regions amb competències legislatives en la UE i el reconeixement de la llengua catalana.

Entre les "80 propostes per a una nova Europa", la Convenció Catalana, creada precisament a instàncies del Parlament de Catalunya, ha defensat una participació activa i directa de les regions amb competències legislatives en el procediment d'adopció de decisions, com també en els procediments de control, des de la premissa que l'associació del nivell regional hauria de comportar necessàriament un increment de la transparència, la proximitat i l'eficàcia en el funcionament de la Unió.

D'altra banda, la reivindicació perquè la llengua catalana sigui considerada com a llengua oficial que és tampoc s'ha vist atesa expressament. Tot i el compromís de respecte a la riquesa de la seva diversitat cultural i lingüística, la vetlla per la preservació i el desenvolupament del patrimoni cultural europeu, la Constitució europea no aporta cap alteració a l'actual règim lingüístic de la Unió ni a la paradoxa que representa el fet que una llengua com la catalana, utilitzada per més de set milions d'europeus, no tingui un caràcter oficial a la UE. ■